

PRESIDENT LULA OP DE G20-TOP: BRAZILIË OP EEN GEOPOLITIEK KANTELPUNT?

Update Brazilië | Nog geen maand geleden ontbrak de Braziliaanse president Lula da Silva om gezondheidsredenen op de BRICS-top in Kazan, Rusland. De G20-top in eigen land, in Rio de Janeiro, biedt de leider echter een nieuwe kans om zich internationaal te profileren. Lula teert in eigen land en ook daarbuiten nog altijd op het succesvolle en ingenieuze Bolsa Família, uit zijn eerdere twee termijnen (2003-2010), als beleidsmiddel om de sociaal-economische ongelijkheid terug te dringen.

Op de G20-top was een van de belangrijkste agendapunten een Globale Alliantie tegen Honger en Armoede. Dat initiatief kon op wijdverbreide steun rekenen van vele landen, alsmede de Europese en Afrikaanse Unies - met als opvallende uitzondering het buurland en medelid van de Mercosur: het Argentinië van Javier Milei, die vrijwel direct na de Argentijnse verkiezingen besloot dat het nieuwe lidmaatschap tot de BRICS toch geen goed idee was. Ondertussen zijn in Frankrijk boeren in protest gekomen tegen een ander punt: een handelsakkoord tussen de EU en Mercosur.

De Braziliaanse krant *Folha de S.Paulo* beschrijft de begroeting tussen Lula en Milei als “ongemakkelijk”, terwijl het de begroeting tussen Lula en Macron als “zeer uitbundig” beschrijft. Een verbod voor een akkoord of juist een nieuw obstakel?

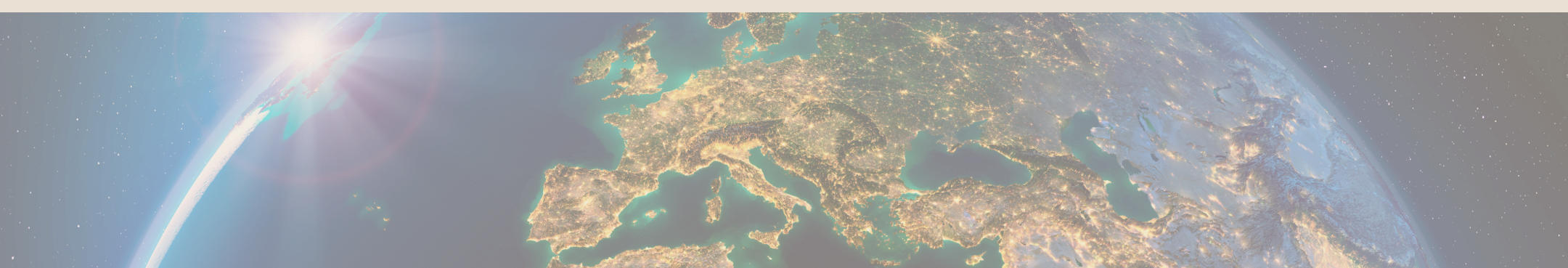
Brazilië staat op een keerpunt in een verschuivende wereldorde. Waar Lula tijdens zijn eerste termijnen vooral probeerde geopolitiek krediet op te bouwen en Brazilië op de kaart probeerde te zetten, is de opstelling in actuele kwesties meer ambigu. Kenmerkend is de vermeende neutraliteit van Lula in de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in het kader van de vrede, maar tegelijkertijd de keuze om Israël openlijk te bekritisieren, waarmee hij een andere retoriek hanteert. Met Rusland wordt nog altijd handel gedreven.

Tegelijkertijd probeert Lula het akkoord tussen de EU en Mercosur doorgang te laten vinden. Lula maakt zich bij sommigen ook populair door het tot nu toe vrij succesvolle terugdringen van de onder zijn voorganger - Bolsonaro - ingezette ontbossing. Lula en de door hem opgerichte PT (arbeiderspartij) zijn dus niet zo eenvoudig meer te duiden op geopolitiek vlak als tijdens de eerdere termijnen.

Dat is overigens strategisch en illustratief voor de veranderende wereldorde waarin het niet meer vanzelfsprekend is dat landen als Brazilië aankloppen bij de VS en de EU. Het geopolitieke en diplomatieke beleid van Brazilië is gericht op multilateralisme, waarbij een poging wordt gedaan om allemansvriend te zijn in een wereld vol spanningen. Bovendien wordt er naar de eerste periode van Lula als president van Brazilië verwezen als de ‘Pink Tide’ op het Latijns-Amerikaanse continent, waarbij een golf van linkse en centrum-linkse politici gelijktijdig de macht grepen.

Jelle van der Wal
Geopolitiek analist BRICS-Brazilië

Een periode die gekenmerkt werd door economische groei, met name als gevolg van de enorme toename in vraag voor de export naar China, de 'commodity boom'. Het geopolitieke klimaat op regionaal en wereldwijd niveau is dus gewijzigd en zo ook het multilateralisme van Lula. Dat heeft nu al meermaals geleid tot controversiële standpunten.

Wegkijken van de nieuwe, multipolaire wereldorde door Nederland lijkt onverstandig. Door in de te simplistische wij-of-zij retoriek van een anti-westers sentiment te blijven hangen mist Nederland mogelijke nieuwe kansen die de nieuwe verhoudingen en opkomende landen bieden door te anticiperen. Zo kan er bijvoorbeeld gepleit worden voor een modernisering van bestaande internationale verbanden en organisaties waar we reeds deel van uitmaken, zoals de VN. Laatstgenoemde zal overigens absoluut ook een agendapunt zijn op de G20-top.

Het alternatief is naar alle waarschijnlijkheid dat er meer organisaties zoals BRICS zullen komen of dat deze versterkt worden ten koste van de legitimiteit en reikwijdte van internationale organisaties waarvan Nederland momenteel deel uitmaakt. Mogelijk zitten Nederlandse vertegenwoordigers dan niet (direct) meer aan tafel waar beslissingen gemaakt worden die een verschil maken voor de toekomst van de wereld, zoals dat overigens ook bij de huidige G20-top al het geval is. Brazilië wil wedden op meerdere paarden en af en toe de tuigen in handen houden. Nederland en de EU moeten wellicht ook overwegen de kansen verder te spreiden.

Jelle van der Wal
Geopolitiek analist BRICS-Brazilië

